

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PROGRAMI

MADDE 69- (1) Bireyselleştirilmiş eğitim programı, özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin gelişim özellikleri, eğitim performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda hedeflenen amaçlara yönelik hazırlanan ve bu bireylere verilecek destek eğitim hizmetlerini de içeren özel eğitim programıdır.

(2) Bireyselleştirilmiş eğitim programı,

a) Eğitim planında yer alan yıllık amaçlar ve öğrencinin takip ettiği eğitim programı/programları temel alınarak belirlenen kısa dönemli amaçlarını,

b) Öğrencinin alacağı destek eğitim hizmetinin türü, süresi, sıklığı ve bu hizmetin kimler tarafından nasıl sağlanacağını,

c) Öğretim ve değerlendirmede kullanılacak yöntem ve teknik, araç-gereç ve eğitim materyallerini,

ç) Eğitim ortamına ilişkin düzenlemeleri,

d) DavranıŐ problemlerini önlemeye ya da azaltmaya yönelik tedbirler ile uygulanacak yöntem ve teknikleri,

e) Öğrencinin kişisel bilgilerini içerir.

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PROGRAMI GELİŞTİRME BİRİMİ

MADDE 72- (1) Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin eğitimlerini sürdürdükleri okul ve kurumlarda eğitim performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda BEP'lerini hazırlamak amacıyla bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme birimi oluşturulur.

(2) Bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme birimi, okul/kurum müdürü veya görevlendireceği bir müdür yardımcısının başkanlığında;

- a) Bir gezerek özel eğitim görevi yapan öğretmen,**
- b) Bir rehber öğretmen,**
- c) Bir eğitim programları hazırlamakla görevlendirilen öğretmen,**
- ç) Öğrencinin sınıf öğretmeni,**
- d) Öğrencinin dersini okutan ilgili alan öğretmenleri,**
- e) Öğrencinin velisi,**
- f) Öğrenci,**

olmak üzere bu kişilerden oluşur.

(3) BEP geliştirme birimine, gerektiğinde görüşlerine başvurulmak üzere özel eğitim değerlendirme kurulundan bir üyenin katılımı sağlanır.

(4) Bu birimin çalışma usul ve esasları okul/kurum yönetimince belirlenir.

Bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme birimi başkanı ve görevleri

MADDE 73- (1) Okul/kurum müdürü veya görevlendireceği bir müdür yardımcısı bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme birimi başkanı olarak görev yapar. Birim başkanının görevleri şunlardır:

a) Birimde görev alacak üyeleri belirleyerek BEP geliştirme birimini oluşturmak.

b) Birimde gerektiğinde görev alacak üyelerin katılımını sağlamak.

c) BEP'in geliştirilmesi, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesinde, öğrencinin ihtiyaçları doğrultusunda kurum içi yapılacak düzenlemelere ilişkin tedbir almak.

ç) BEP geliştirilmesi, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesinde ihtiyaç duyulan araç-gereç ve eğitim materyallerinin geliştirilmesi veya sağlanması için özel eğitim hizmetleri kurulu ile eş güdümlü çalışmak.

Bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme biriminin görev ve sorumlulukları

MADDE 74- (1) BEP geliştirme birimi üyelerinden sınıf, alan, gezerek özel eğitim görevi yapan öğretmen, eğitim programlarını hazırlamakla görevlendirilen öğretmen ile rehber öğretmen, bu Yönetmeliğin ilgili hükümleri doğrultusunda görev tanımında yer alan BEP ile ilgili görevleri yürütürler.

(2) Bu birimde görev alan özel eğitim değerlendirme kurulu üyesi; öğrenci için belirlenen destek eğitim hizmetlerinin uygulanmasında rehberlik etme ve öğrencinin bireysel gelişiminin izlenmesinden sorumludur.

(3) Veli; BEP geliştirme sürecinde öğrencinin eğitim ihtiyaçlarına ilişkin görüş bildirmek ve öğrencinin eğitiminde etkililiği sağlamak amacıyla gerektiğinde araç-gereç ile eğitim materyali desteği sağlamaktan sorumludur.

(4) Öğrenci; BEP geliştirme sürecinde eğitim ihtiyaçlarını belirtmek ve eğitimine ilişkin alınacak kararlarda görüş bildirmekten sorumludur.

(5) BEP geliştirme birimi üyelerinin bu sorumluluklarının yanı sıra bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme biriminin görevleri şunlardır:

a) Özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler için bireyselleştirilmiş eğitim programlarının hazırlanması, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili çalışmaların koordinasyonunu sağlamak.

b) Eğitimde etkililiği sağlamak amacıyla araç-gereç ve eğitim materyali geliştirilmesinde, sağlanmasında, kullanımında özel eğitim hizmetleri kurulu ve özel eğitim değerlendirme kurulu ile iş birliği yapmak.

c) Öğrencinin tüm gelişim alanındaki özellikleri ile akademik disiplin alanlarındaki yeterlilikleri ve eğitim ihtiyaçları doğrultusunda gerektiğinde BEP'inde değişiklik ve düzenlemeler yapılmasını ya da yeniden BEP hazırlanmasını sağlamak.

ç) Öğrenciler için hazırlanan eğitim planlarını değerlendirerek her yıl yenilemek.

d) Eğitim ortamlarının düzenlenmesi konusunda okul/kurum yönetimine ve öğretmenlere önerilerde bulunmak.

e) Öğrencilerin eğitimi konusunda yapılacak düzenleme ve alınacak tedbirlerle ilgili olarak rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonuyla iş birliği yapmak.

SINIF ÖĞRETMENİ

a) Bireyselleştirilmiş eğitim programları, gelişim ölçekleri ile ölçme ve değerlendirme araçlarının hazırlanmasında ve uygulanmasında BEP geliştirme birimi ile iş birliği yapmak.

b) Bireyselleştirilmiş eğitim programlarını uygulamak ve değerlendirmek.

c) Öğrencilerin eğitim performansları ve yetersizlik türünü dikkate alarak gerekli öğretim materyallerini hazırlamak ve/veya temin etmek.

d) Öğrencilerin yetersizliklerinden dolayı kullandığı kişisel cihaz ve aletlerin bakımı ve kontrolüne ilişkin tedbirler almak.

f) Öğrencilerin eğitim performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda bire bir eğitim yapmak.

REHBER ÖĞRETMEN

Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin ailelerine yönelik aile eğitimi hizmetlerini planlamak, yürütmek ve gerektiğinde ilgili kişi, kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapmak.

b) Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin bireysel gelişimini değerlendirmek üzere formlar hazırlanmasında BEP geliştirme birimiyle, öğretmenler ve ilgili personel ile iş birliği yapmak.

c) Öğretmenler ve ailelerle iş birliği yaparak öğrenciler için bireysel gelişim raporu düzenlemek.

ç) Öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla rehberlik ve danışma hizmetleri yürütme komisyonu, BEP geliştirme birimi, izleme ve yöneltme kurulu ile öğretmenlerle iş birliği yapmak.

GEZİCİ ÖZEL EĞİTİM ÖĞRETMENİ

a) Öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla rehberlik ve danışma hizmetleri yürütme komisyonu, izleme ve yöneltme kurulu, BEP geliştirme birimi ve öğretmenlerle iş birliği yapmak

b) BEP ve ölçme değerlendirme araçlarının hazırlanmasında ve uygulanmasında BEP geliştirme birimi ile iş birliği yapmak.

EĞİTİM PROGRAMLARI HAZIRLAMAKLA GÖREVLENDİRİLEN ÖĞRETMENİN GÖREV VE SORUMLULUKLARI

BEP hazırlanmasında, uygulanmasında ve değerlendirilmesinde öğretmenler, aileler, öğrenciler ve diğer personel ile iş birliği yapmak.

NEDEN BEP?

Eğer öğrencinin;

a. Aynı yaş grubundaki çocuklara sağlanan eğitim olanaklarından yararlanmasını engelleyen özel eğitim gereksinimi varsa,

b. Engeli ya da yetersizliği eğitimsel performansını olumsuz etkiliyorsa,

c. Gereksinimlerinin karşılanması için özel düzenlenmiş destek eğitime gereksinim duyuluyorsa,

Bireyselleştirilmiş eğitim programlarına ihtiyaç var demektir.

BEP'İN YARARLARI

- **Çocuğun yapabilecekleri betimlenir.**
- **Çocuğa uygun eğitim hizmetleri sunulur.**
- **Çocuğun engelinden kaynaklanan farklı gereksinimleri belirlenir.**
- **Çocuğun öğrenmesi izlenir.**
- **Çocuğun ilerlemeleri kayda alınır.**
- **Çocuğun eğitiminde karşılaşılabilecek sorunlar ve çözümler, alınacak kararlar hakkında aile ve okul personeline eşit söz hakkı sağlar.**
- **Çocuğun gelişiminin değerlendirilmesini sağlar.**

BEP NASIL HAZIRLANIR?

- **Bireyin işlevde bulunma düzeyi (o anki performansı)**
- **Kısa dönemli öğretim hedeflerini de içeren uzun dönemli amaçlar**
- **Belirlenen amaçlara ulaşmak için hazırlanan uygun öğretim planları**
- **Normal eğitim programlarının hangi alanlarında bireye yönelik uyarılama yapılacağı**
- **Değerlendirme süreci**
- **Bu tür hizmetlerin uygulanması için öngörülen süre (1 yıl)**
- **Programın devam edeceği zaman çizelgesi**

- **Birey için hangi koşullarda ne tür ve nasıl düzenlemeler yapmak gerektiği yazılarak BEP hazırlanır.**

HAZIRLAYACAĞINIZ BEP' TE NELER OLMALI?

- 1. Bireyin (öğrencinin) işlevde bulunma düzeyi**
- 2. Uzun dönemli amaç**
- 3. Kısa dönemli amaç**
- 4. Araç gereçler**
- 5. Yöntem ve teknikler**
- 6. Zaman ve ortam**
- 7. Değerlendirme**

1. Bireyin (öğrencinin) işlevde bulunma düzeyi: Öğrencinin bir yıl sonunda kazanacağı amaçları (davranışları) belirlemek için şu anki durumunun belirlenmesi gerekmektedir. Bunun için öğrencinin akranlarından geri kaldığı tüm beceri alanlarında performansının alınması gerekmektedir.

2. Uzun dönemli amaçlar: Süre olarak uzun dönem sonunda ve en son olarak ulaşmak istediğiniz amacınızdır.

Örn: Hiç ritmik saymayı bilmeyen öğrenciniz için uygulayacağınız uzun dönemli amacınız şu olabilir.

Ömer, bir dönem sonunda kendisinden istenildiğinde her defasında bağımsız olarak 1'er 100' e kadar ritmik sayar.

Ya da;

Ali, bir dönem sonunda kendisinden istenildiğinde her defasında bağımsız olarak ritmik sayar.

3. Kısa dönemli amaçlar: Süre olarak uzun dönemli amaçtan daha kısa zamanı kapsayan ve uzun dönemli amaca bağlı olarak hazırlanan amaçlardır.

Örn: Uzun dönemli amacımız:

Ali, bir dönem sonunda kendisinden istenildiğinde her defasında bağımsız olarak 1'er 100' e kadar ritmik sayar.

Kısa dönemli amaçlarımız ise:

1. Ali, istenildiğinde her defasında bağımsız olarak 1' erli 10' a kadar ritmik sayar.
2. Ali istenildiğinde her defasında bağımsız olarak 10' arlı 100' e kadar sayar.
3. Ali,istenildiğinde her defasında bağımsız olarak 1' erli 25' e kadar ritmik sayar.
4. Ali istenildiğinde her defasında bağımsız olarak 1' er 50' ye kadar ritmik sayar.
5. Ali istenildiğinde her defasında bağımsız olarak 1' er 100' e kadar ritmik sayar.

4. Araç-gereçler: Ders esnasında hangi araçların kullanılacağı tüm branşlar için geçerli olduğu gibi özel eğitimde önemlidir. Özellikle özel eğitime ihtiyacı olduğu düşünülen öğrenciler için somutlaştırma yani araç kullanımı önemlidir. Araç- gereçler öğrencinin yaşına ve yaşantısına uygun olmalıdır.

Örn: Matematik dersinde ritmik saymayı öğreteceğiniz bir öğrenciniz için hangi araçları kullanırsınız?

Tahtalar, kalemler, çubuklar, sınıf arkadaşları, resimli kartlar...

5. Yöntem ve teknikler: Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerde yöntem ve teknikler titizlikle seçilmelidir. Öğrencinin işlevde bulunma düzeyi, öğretilecek konunun içeriği, ortam, yaşantı gibi nedenler göz önünde bulundurulmalıdır. Özel eğitim stratejilerinde yöntem ve teknikler; doğrudan öğretim yöntemi, beceri öğretimi, kavram öğretimi v.b.

6. Zaman: Sınıf içinde etkili zaman yönetimi çok önemlidir. Eğer bir öğretmen olarak zamanı doğru ve verimli geçirmiyorsanız sınıf kontrolünüzde sorunlar yaşamanız kaçınılmazdır. Kaynaştırma öğrenciniz için hazırladığınız plânı uygulamaya geçirmeniz için uygun süreyi (öğrencinin dikkat süresi göz önünde bulundurularak) iyi plânlamalısınız.

Ortam: etkili öğretimin olabilmesi için ortamın dikkat dağıtıcı uyaranlardan (gürültü, şekil zemin ilişkisi vb.) arındırılması ve öğrencinin kazandığı davranışı genelleyebilmesi için sınıf dışı ortamlarda aile tarafından tekrarların yapılması gerekmektedir.

7. Değerlendirme: BEP' in sonuncu ögesi değerlendirmedir. Bir yılın sonunda amaçlarda belirlenmiş olan davranışların ne ölçüde

öğrencilerde gerçekleştiği değerlendirmeyle belirlenir. Değerlendirmenin süreklilik göstermesi, tutarlı ve nesnel olması beklenmektedir.

BEP GELİŞTİRME BİRİMİ TOPLANTISI

- Öğrenci odaklıdır.
- Karar verme sürecinin paylaşılmasıdır.
- Sorunlara çözüm üretmeyi hedefler.
- Tüm üyeler için rahat ve çekici bir ortamdır.
- Herkesin bakış açısına ve görüşüne değer veren bir birlikteliktir.
- Öğrencinin geleceği ile ilgili iyimser ve olumlu bir yaklaşımdır.

ETKİLİ BİR BEP İÇİN ÖNERİLER

1. Bireyi ve aileyi sürece katın!

Bireyi mümkün olduğunca kendi amaçları, hedefleri konusunda karar verme sürecine katın. Ailenin katılımı, sürecin evde devamlılığına katkıda bulunur.

2. Kullanımı kolay bir format geliştirin!

Geliştirdiğiniz formatın gereken tüm öğeleri içermesine ve tamamlaması kolay bir format olmasına özen gösterin.

3. BEP yazılırken BEP'in uygulanmasında görev alacak olanların mutlaka sürece katılmış olmalarına özen gösterin!

4. BEP yazımında açık ve anlaşılır bir dil kullanın!

Burada kullanılacak dil olumsuz ve belirsiz ifadeler içermemeli, bireyin gereksinimlerini ve eylem plânının betimlemeye yönelik olmalıdır.

5. BEP yazarken kısa, öz ifadeler kullanın!

Bireyle ilgili her detayın bulunması gerekli değildir ancak, destek hizmetlerin ve uyarlanmış program hedeflerinin betimlenmesi gerekir.

6. Yapılabilecekler konusunda gerçekçi olun!

Tamamlanması yıllar alacak bir BEP yazmak yerine, en çok bir yılı yansıtacak amaçlar esas alınmalıdır.

7. Tüm formları saklayabileceğiniz ve bilgileri kaydedebileceğiniz bir BEP dosyası hazırlayın!

Bu dosyada formların, bilgilerin ve tutanakların korunabildiği bölümler olmalıdır.

BEP VE DEĞERLENDİRME

BEP geliştirme birimi, üyelerin değerlendirme raporlarını alır ve BEP' in amaçları doğrultusunda, bireydeki ilerlemeyi değerlendirir.

Bu değerlendirmeye göre, ilerleme kaydedilmişse BEP'in sonraki amaçları belirlenir. Öngörülen süre içerisinde bireyselleştirilmiş eğitim programının uzun dönemli amaçları doğrultusunda ilerleme kaydedilememişse, ilerlemeyi sınırlandıran ya da engelleyen nedenler belirlenir. Bu nedenler şöyle sıralanabilir:

1.Öğrenciden kaynaklanan nedenler:

Öğrencinin uzun süren bir sağlık sorunu yaşaması, uyumunu güçleştiren psikolojik sorununun olması ve bu sorunlara çözüm getirebilecek uzman desteğinin, yazılı başvurulara rağmen bulunamamış olması vb.

2.Öğretim ile ilgili nedenler:

Amaçların uygun seçilmemiş olması, belirlenen öğretim yöntem ve tekniklerinin uygun olmaması, belirlenen araç-gerecin sağlanamaması vb.

3.Ortamdan kaynaklanan nedenler:

Özel eğitim gereksinimi olan öğrencinin eğitim gereksinimine uygun ortam düzenlemelerinin yapılmamış olması vb.

4.Anne-babadan kaynaklanan nedenler:

Anne-babanın, öğrenci ile okul dışında, evde yapması gereken, öğretmen tarafından bildirilmiş çalışmaları yapmamış olması vb.

5.BEP geliştirme birimi ile ilgili nedenler:

Birimde görev alması gereken ve öğretime destek sağlayacak üyelerden birinin birimde olmamasının etkileri vb.

6.Eğitim personeli ile ilgili nedenler:

Eğitim ve öğretimi yapacak yeterli sayıda ve uygun nitelikte personelin olmaması ya da mevcut eğitim personelinin uygun program ve hizmet içi eğitimle desteklenmemiş olması vb.